

да им окаже услуга. Те не различават, кой е дошъл при тях - роб или свободен, но вършат това за всички еднакво; там няма ни големи, ни малки. Макар сред тях да има по-нисши, но по-висшият не гледа на това, а поставя себе си по-ниско от другите и с това става по-голям. За всички има една трапеза, както за ползващите се от услуги, така и за служещите им; за всички има еднаква храна, еднакво облекло, еднакво жилище, еднакъв начин на живот. Там е голям този, който предваря другия в изпълнението на груби работи. Там не говорят: това е мое, това е твое. Оттук са изгонени тези думи, които са причина за безчислени разпри. И защо да се учудваме, че у пустинниците има един начин на живот, една храна и облекло, когато у тях и душата е една, не само по природа, но и по любов, а любовта може ли да се възгордее сама пред себе си? Там няма ни бедност, ни богатство, ни слава, ни безчестие. Макар и да има сред тях нисши и висши по добродетели, но никой не изтъква своето превъзходство; нисшите не биват оскърбявани с презрение, защото там никой не унижава другите. Ако пък някой ги унизи, те още повече се научават да понасят презрение, поругание, унижение и в думи, и в дела. Обичат да общуват с бедните и сакатите и на трапезата им има много такива гости, а и точно за това те са достойни за небето. Един лекува рани на недъгавия, друг води слепия, друг носи сакатия. Там няма тълпи от лъжци и тунейдци; там даже не знаят, какво е лъжа... Всички усилия употребяват за това, да нямат първенство, но да бъдат в унижение. Впрочем, и самите им занятия ги водят към смирение. Защото, кажи ми, кой, занимавайки се с копане на земята, насаждане и поливане на растения, плетене кошници и правене власеници, ще мисли високо за себе си? Кой, живеейки в бедност и борейки се с глада, ще се подхвърли на този недъг? Както в света е трудно да се запази скромността, поради множеството ръкопляскащи и удивляващи се, така в пустинята това е твърде лесно. Отишелникът занимава себе си само с пустинята: той вижда летящи птици, люлеени от вееето на ветреца дървета, бързотечащи по долините потоци. И така, какво може да пробуди гордостта на човека, живеещ в такава пустиня?"

"Между монашеския и светския живот има такава разлика, каквато има между пристанището и морето, постоянно вълнувано от ветровете. Погледни, самите жилища на монасите подсказват тяхното благоденствие: избягвайки пазарите, градовете и шума, те предпочели живота в планините, който няма нищо общо със светския живот. Техният живот не е подхвърлен на никакви човешки превратности, ни на житейска печал, ни на нещастия, ни на големи грижи, ни на опасности, ни на коварство, ни на ненавист, ни на завист, ни на порочна любов, ни на нищо подобно. Тук те размишляват само за царството небесно, като в безмълвие и дълбока тишина беседват само с лесовете, планините, изворите и най-много с Бога. Жилищата им са чужди на всякакъв шум. Душата, свободна от всякакви страсти и болести, е нежна, лека и по-чиста от тихия ветреца. Занятията